

## **Geografiya fani uchun savollar.**

- 1. Savol. Iqtisodiy geografiya fanining obykti nima?**
- 2. Savol. Iqtisodiy geografiya fanining predmetiga ta'rif bering?**
- 3. Savol. Iqtisodiy geografiya fanining o'ziga xos tushuncha va qonuniyatlari nimalardan iborat?**
- 4. Savol. Hududiy mehnat taqsimoti nima?**
- 5. Savol. Ixtisoslashuv nima?**
- 6. Savol. Iqtisodiy geografik o'rin tushunchasiga ta'rif bering?**
- 7. Savol. Demografiya qanday fan?**
- 8. Savol. Aholining takror barpo bo'lishi deganda nimani tushunasiz?**
- 9. Savol. Aholi geografiyasi alohida fan sifatida qachon shakllangan?**
- 10. Savol. Aholi geografiyasi fani asoschisi sifatida kim e'tirof etiladi?**
- 11. Savol. Aholi ro'yxati nima?**
- 12. Savol. Doimiy aholi deganda nimani tushunasiz?**
- 13. Savol. Mavjud aholi deganda nimani tushunasiz?**
- 14. Savol. Aholi migratsiyasi deganda nimani tushunasiz?**
- 15. Savol. Mayatniksimon migratsiyasi deganda nimani tushunasiz?**
- 16. Savol. Tashqi migratsiyasi deganda nimani tushunasiz?**
- 17. Savol. Ichki migratsiyasi deganda nimani tushunasiz?**

**18. Savol. "Aholi ko'payishi" muammosi bugungi kunda ayniqsa qaysi davlatlar uchun juda tashvishli kechmoqda**

**19. Savol. Aholining joylashuvi deganda nimani tushunasiz?**

**20. Savol. Aholi zichligi deganda nimani tushunasiz?**

**21. Savol. Osiyo aholisining 60 % dan ortig'i qaysi mamlakatlarda yashaydi?**

**22. Savol. Demografik prognoz deganda nimani tushunasiz?**

**23. Savol. Qisqa muddatli demografik prognoz deganda nimani tushunasiz?**

**24. Savol. O'rta muddatli demografik prognoz deganda nimani tushunasiz?**

**25. Savol. Uzoq muddatli demografik prognoz deganda nimani tushunasiz?**

**26. Savol. Geologiya so'zining lug'aviy ma'nosi**

**27. Savol. "Geologiya" atamasini birinchi bo'lib qaysi olim qo'llagan?**

**28. Savol. Kosmogoniya fani nimani o'rganadi?**

**29. Savol. Yer yuzasi rivojlanish tarixini o'rganuvchi fan qaysi?**

**30. Savol. Dinamik geologiya fani nimani o'rganadi?**

**31. Savol. Paleontologiya fani nimani o'rganadi?**

**32. Savol. Geotektura fani nimani o'rganadi?**

**33. Savol. Hidrogeologiya fani nimani o'rganadi?**

**34. Savol. Muhandislik geologiyasi fani nimani o'rganadi?**

**35. Savol. M.V. Lomonosov (1711-1765) ning Geologiya fani rivojiga qo'shgan hissasi qanday?**

**36. Savol. Jems Getton (1726-1797) ning Geologiya fani rivojiga qo'shgan hissasi qanday?**

**37. Savol. Abu Rayhon Beruniy (973-1048) ning Geologiya fani rivojiga qo'shgan hissasi qanday?**

**38. Savol. Abu Ali ibn Sino (980-1037) ning Geologiya fani rivojiga qo'shgan hissasi qanday?**

**39. Savol. Ch. Layel (1797-1853) ning Geologiya fani rivojiga qo'shgan hissasi qanday?**

**40. Savol. Jorj Kyuvy (1769-1832) ning Geologiya fani rivojiga qo'shgan hissasi qanday?**

**41. Savol. Eduard Zyuss (1831-1914) ning Geologiya fani rivojiga qo'shgan hissasi qanday?**

**42. Savol. Minerallarning fizik xossalariga nimalar kiradi?**

**43. Savol. Minerallarning yaltiroqligi deb nimaga aytiladi?**

**44. Savol. Minerallarning tiniqligi deb nimaga aytiladi?**

**45. Savol. Minerallarning qattiqligi deb nimaga aytiladi?**

**46. Savol. Minerallarning ulanish tekisligi deb nimaga aytiladi?**

**47. Savol. Minerallarning sinishi deb nimaga aytiladi?**

**48. Savol. Tog' jinslari deganda nimani tushunasiz?**

**49. Savol. Magmatizm qanday jarayon?**

**50. Savol. Lopolitlar qanday jinslar hisoblanadi?**

**51. Savol. Fakkolitlar qanday jinslar hisoblanadi?**

**52. Savol. Batolitlar qanday jinslar hisoblanadi?**

- 53. Savol. Vulkanizm qanday jarayon?**
- 54. Savol. Gavayi guruhidagi vulqonlar haqida ma'lumot bering?**
- 55. Savol. Stromboli guruhidagi vulqonlar haqida ma'lumot bering?**
- 56. Savol. Vezuviy-Etna guruhidagi vulqonlar haqida ma'lumot bering?**
- 57. Savol. Mon-Pele guruhidagi vulqonlar haqida ma'lumot bering?**
- 58. Savol. Bandaysan guruhidagi vulqonlar haqida ma'lumot bering?**
- 59. Savol. Balchiq vulqonlar haqida ma'lumot bering?**
- 60. Savol. Cho'kindi tog' jinslari deganda nimani tushunasiz?**
- 61. Savol. Metamorfizm va metamorfik jinslar haqida ma'lumot bering?**
- 62. Savol. Tog' jinslarining nisbiy yoshini aniqlashning stratigrafik usuli haqida ma'lumot bering?**
- 63. Savol. Tog' jinslarining nisbiy yoshini aniqlashning litologik usuli haqida ma'lumot bering?**
- 64. Savol. Tog' jinslarining nisbiy yoshini aniqlashning paleontologik usuli haqida ma'lumot bering?**
- 65. Savol. Tog' jinslarining nisbiy yoshini aniqlashning tektonik usuli haqida ma'lumot bering?**
- 66. Savol. Tog' jinslarining nisbiy yoshini aniqlashning geofizik usuli haqida ma'lumot bering?**
- 67. Savol. Geoxronologiya so'zining lug'aviy ma'nosi nima?**
- 68. Savol. Kaynazoy erasi qaysi davrlarga bo'linadi?**
- 69. Savol. Mezozoy erasi qaysi davrlarga bo'linadi?**

70. Savol. Paleozoy erasi qaysi davrlarga bo‘linadi?
71. Savol. Seysmologiya so‘zining lug‘aviy ma‘nosi nima?
72. Savol. Seysmograf so‘zining lug‘aviy ma‘nosi nima?
73. Savol. Nurash qanday jarayon?
74. Savol. Korroziya jarayoni deganda nimani tushunasiz?
75. Savol. Akkumulyatsiya qanday jarayon?
76. Savol. Barxan relyef shakllarini ta’riflab bering?
77. Savol. Dyuna relyef shakllarini ta’riflab bering?
78. Savol. Toshli cho‘llar deganda qanday cho‘llarni tushunasiz?
79. Savol. Qumli cho‘llar deganda qanday cho‘llarni tushunasiz?
80. Savol. Taqirli cho‘llar deganda qanday cho‘llarni tushunasiz?
81. Savol. Sho‘r va sho‘rxok cho‘llar deganda qanday cho‘llarni tushunasiz?
82. Savol. Eroziya qanday jarayon?
83. Savol. Denudatsiya qanday jarayon?
84. Savol. Sunami qanday jarayon?
85. Savol. Tuproq unumdorligi deganda nimani tushunasiz?
86. Savol. “Tabiat zonalari to‘g‘risidagi ta’limot” asoschisi kim?
87. Savol. V.V.Dokuchayevning tuproqshunoslik hamda tuproqlar geografiyasi fani taraqqiyotiga qo‘shgan hissasi qanday?

88. Savol. Magmatik tog' jinslariga ta'rif bering?
89. Savol. Metamorfik tog' jinslariga ta'rif bering?
90. Savol. Cho'kindi tog' jinslariga ta'rif bering?
91. Savol. Fizik yoki mexanik nurashga ta'rif bering?
92. Savol. Xarita so'zining ma'nosi. Xarita va geografik xarita tushunchalari haqida ma'lumot bering.
93. Savol. Globusning geografik kartaga nisbatan qulayliklarini ma'lumot bering.
94. Savol. Kartografik proyeksiyalarni tasniflang(xatoligiga ko'ra va foydalanilgan yordamchi yuzasiga ko'ra).
95. Savol. Razgrafika va nomenklatura tushunchasi. Xalqaro nomenklatura sistemasi nechanchi yilda qabul qilingan?
96. Savol. Generalizatsiya termini va uning turlari ma'lumot bering.
97. Savol. Geografik xaritalarni tasniflang.
98. Savol. Kartografik shartli belgilar deb nimaga aytiladi va vazifalariga ko'ra qanday turlarga bo'linadi?
99. Savol. Xaritadagi barcha obyektlar qanday tasvirlash usullari bilan tuziladi?
100. Savol. Belgilar usuli haqida ma'lumot bering.
101. Savol. Chizikli belgilar usuli haqida ma'lumot bering.
102. Savol. Izoliniyalar haqida ma'lumot bering.
103. Savol. Harakatdagi belgilar haqida ma'lumot bering.
104. Savol. Aerosurat va kosmosurat deb nimaga aytiladi. Topografik kartalarni tuzish uchun eng qulay usul qaysi?

- 105. Savol. Atlas tushunchasi haqida gapiring. Birinchi atlasni kim yaratgan?**
- 106. Savol. Yerning sharsimonligi to'g'risidagi nazariyani dastlab kim ilgari surgan va qaysi g'oyalarga asoslanib.**
- 107. Savol. Geoid qanday ma'noni bildiradi?**
- 108. Savol. Mutlaq va nisbiy balandlik deb nimaga aytiladi?**
- 109. Savol. F.N.Krassovskiy ma'lumotlari bo'yicha Yerning o'lchamlarini tahlil qiling.**
- 110. Savol. Orientirlash. Azimut va rumb burchaklari haqida ma'lumot bering.**
- 111. Savol. Magnit og'ish burchagi qanday aniqlanadi?**
- 112. Savol. Rumb burchagi va direksion burchak deb nimaga aytiladi?**
- 113. Savol. Nivelirlash tushunchasi va uning turlari haqida ma'lumot bering.**
- 114. Savol. Topografik kartalar qanday masshtablarda tuziladi?**
- 115. Savol. Globus turlari haqida ma'lumot bering.**
- 116. Savol. Eratosfenning kartografiya faniga qo'shgan hissasi va xaritasi haqida ma'lumot bering.**
- 117. Savol. Komponovka va legenda deb nimaga aytiladi**
- 118. Savol. Globusda parallel va meridian chiziqlari hamda ularning gradus darajalari qayerda yoziladi.**
- 119. Savol. Izoliniyalar haqida ma'lumot bering.**
- 120. Savol. Qaysi olim harorat xususiyatlari, namlik miqdori, hukmron havo massalari va uning sirkulyatsiyasiga qarab sayyoramizni 7 ta iqlim mintaqasiga ajratgan?**

- 121. Savol. Shimoliy Amerikada dashtlar qanday nomlanadi?**
- 122. Savol. Fanga “landshaft” tushunchasini birinchi bo’lib kim kiritgan?**
- 123. Savol. Gumid zona deb qannday hududga aytiladi?**
- 124. Savol. Materik sayozligi deb qanday hududga aytiladi?**
- 125. Savol. Sunami qanday to’lqin hisoblanadi?**
- 126. Savol. Karib dengizi va Meksika qo’ltig’idagi tropik siklonlar qanday nomlanadi?**
- 127. Savol. Albedo hodisasi deb nimaga aytiladi?**
- 128. Savol. Nima sababdan Arktika va Antarktidada quyosh botmasdan 1 sutka nur sohib turgan paytlarda ham harorat past bo`ladi?**
- 129. Savol. Dengiz havo massalari kontinental havo massalaridan nima bilan farqlanadi?**
- 130. Savol. Ob-havoni kimlar bashorat qilishadi?**
- 131. Savol. Iqlim klassifikatsiyasi bilan kimlar shug`ullanishgan?**
- 132. Savol. Kondensatsiya va sublimatsiya jarayonlari nima?**
- 133. Savol. Allyuvial yotqiziq deb nimaga aytiladi?**



- 134. Savol. Daryo tizimining zichligi deb nimaga etiladi?**
- 135. Savol. Ko`p yillik muzloq yer deb nimaga aytiladi va ular qaysi materikda keng tarqalgan?**
- 136. Savol. Ko`l kotlovinalarining xillari qaysilar.**
- 137. Savol. Karst hodisalari qaysi tog` jinslari tarqalgan maydonlarda uchraydi?**
- 138. Savol. Eol akkumlyativ relyef formalariga nimalar kiradi?**
- 139. Savol. Barxan va dyunalarning farqi nimada?**
- 140. Savol. Quruqlikdagi eng katta botiqlar haqida malumot bering**
- 141. Savol. Egallagan maydoniga ko`ra relyoef nechta guruxga bo`linadi va qanday nomlanadi?**
- 142. Savol. Yerning paydo bo`lish bosqichlarini to`g`ri tartibini ayting?**
- 143. Savol. Planetar relyef shakllariga nimalar kiradi?**
- 144. Savol. Makro relyef formasiga nimalar kiradi?**
- 145. Savol. Magnit meridian bilan geografik meridian orasidagi burchak nima deb ataldi?**
- 146. Savol. Geotermik gradient deb nimaga aytiladi?**

- 147. Savol. Perigeliy va afeliy atamalarining ma'nosi nimani bildiradi?**
- 148. Savol. Yer Quyoshdan eng uzoqda (afeliyda) qachon turadi?**
- 149. Savol. Yer Quyoshdan eng yaqinda (perigeliy) qachon turadi?**
- 150. Savol. Meteorologiya va iqlimshunoslik fanlarining rivojlanish tarixi.**
- 151. Savol. Meteorologiya va iqlimshunoslik fanlarining rivojlanishiga hissa qo'shgan olimlar.**
- 152. Savol. Atmosferaning shakllanish bosqichlari haqqida ma'lumot bering.**
- 153. Savol. Atmosferaning kimyoviy tarkibi haqqida ma'lumot bering?**
- 154. Savol. Atmosferaning qatlamli tuzilishi haqqida ma'lumot bering?**
- 155. Savol. Yer atmosferasining bosimiga ta'rif bering**
- 156. Savol. Quyosh radiatsiyasi va uning iqlim shakllanishidagi o'rni haqqida ma'lumot bering?**
- 157. Savol. Atmosferada suvning ayulanma harakatiga ta'rif bering?**
- 158. Savol. Adveksiya, kondensatsiya, sublimatsiya, desublimatsiya tushunchalariga ta'rif bering**
- 159. Savol. Infiltratsiya, yog'ingarchilik, perkolatsiya, transpiratsiya, tushunchalariga ta'rif bering**

- 160. Savol. Havo massalariga ta'rif bering**
- 161. Savol. Havoning namligi, mutloq va nisbiy namlikka ta'rif bering?**
- 162. Savol. Bulutlarning va tumanlarning hosil bo'lishi haqida ma'lumot bering?**
- 163. Savol. Yog 'inlar va ularning turlari, yog'in miqdoriga ko'ra yer yuzidagi arid va gumid zonalarga ta'rif bering**
- 164. Savol. Shamollar va ularning turlariga ta'rif bering**
- 165. Savol. Atmosfera umumiy sirkulyatsiyasining shamollari, siklon va antisiklonga ta'rif bering?**
- 166. Savol. Mahalliy shamollarga ta'rif bering! O'zbekistonda qanday mahalliy shamollar mavjud?**
- 167. Savol. Ob-havo va iqlim tushunchalariga ta'rif bering?**
- 168. Savol. Iqlimni shakllantiruvchi omillar va jarayonlar haqida ma'lumot bering?**
- 169. Savol. S.V.Kolesnik Yer yuzasini nechta issiqlik mintaqalariga ajratgan. Issiqlik mintaqalariga ta'rif bering?**
- 170. Savol. Iqlim klassifikatsiyasi haqqida gapirib bering?**
- 171. Savol. Iqlim o'zgarishlarining vujudga kelishi sabablari haqida ma'lumot bering?**

**172. Savol. Iqlim o'zgarishlariga sabab bo'ladigan tabiiy va antropogen omillar haqida ma'lumot bering?**

**173. Savol. "Issiqxona samarasi" nima, uning kelib chiqish sabablari va oqibatlari haqida ma'lumot bering?**

**174. Savol. Iqlim o'zgarishlarini oqibatlari haqida ma'lumot bering?**

**175. Savol. Iqlim o'zgarishlari oldini olishga qaratilgan chora-tadbirlarga misol keltiring?**

**176. Savol. O'zbekistonda iqlim o'zgarishlarining ta'siri va oqibati haqida ma'lumot bering?**

**177. Savol. Albedo hodisasiga ta'rif bering va misollar keltiring?**

**178. Savol. Tarqoq radiatsiya, to'g'ri radiatsiya, yalpi radiatsiya tushunchalariga ta'rif bering**

**179. Savol. Dunyo okeanidagi iliq va sovuq oqimlar haqida ma'lumot bering?**

**180. Savol. Nima uchun shimoliy yarim sharda yoz qishga nisbatan uzoqroq davom etadi, janubiy yarimsharda aksincha**

**181. Savol. Alp burmalanishida qaysi tog'lar ko'tarilgan**

**182. Savol. Yevrosiyodagi keksa platformalar ustida vujudga kelgan tekisliklar**

**183. Savol. Kavkaz tog'larining Shimoliy yonbag'ri qanday iqlim mintaqasiga kiradi?**

- 184. Savol. Yevropadagi eng yirik berk havzaga qaraydigan daryo**
- 185. Savol. Musson yomg'irida to'yinadigan Yevrosiyodagi daryolar qaysilar?**
- 186. Savol. Yevrosiyodagi tektonik ko'llariga qaysilar kiradi?**
- 187. Savol. Himolay tog'i qaysi koordinatada joylashgan**
- 188. Savol. Alp tog'ining eng baland joyi necha metr?**
- 189. Savol. Osiyoning qaysi yarim oroli g'arbiy yarim sharda joylashgan?**
- 190. Savol. Qaysi erada Sh. Amerika Yevrosiyodan ajralin chiqqan?**
- 191. Savol. Nima uchun mo'tadil iqlim mintaqasida iqlim sharoit turlicha, yog'in miqdori sharqdan-g'arbga tomon kamayib boradi?**
- 192. Savol. Niagara sharsharasi qaysi ko'llar oralig'ida joylashgan?**
- 193. Savol. Janubiy Amerikada qaysi iqlim mintaqasi 2 ta?**
- 194. Savol. Braziliya va Gviana yassi tog`ligida qaysi tabiat zonalari joylashgan?**
- 195. Savol. Janubiy Amerikaning ko'pchilik aholisi qaysi tilda so'zlashadi?**
- 196. Savol. Yer sharida eng balandda joylashgan ko'l qaysi?**
- 197. Savol. Anxel sharsharasi qaysi daryoga joylashgan?**

- 198. Savol. Dunyodagi eng keng sharshara nomi?**
- 199. Savol. Qaysi ko'l dunyodagi chuqur ko'llar ichida eng uzuni hisoblanadi?**
- 200. Savol. Baobab daraxti qaysi tabiat zonasida o'sadi?**
- 201. Savol. Avstraliya mustaqil materik sifatida qaysi erada shakllangan?**
- 202. Savol. Avstraliya shimolidagi yarim orollar qaysilar?**
- 203. Savol. Avstraliya relyef tuzilishiga ko'ra nechta qismga ajratiladi?**
- 204. Savol. Avstraliya shimolidagi qo'ltiqlar qaysilar?**
- 205. Savol. Tasmaniya oroli va Avstraliya o'rtasidagi bo'g'oz qaysi?**
- 206. Savol. Avstraliyaning subtropik iqlim mintaqasida nechta iqlim tipi tarkib topgan?**
- 207. Savol. Avstraliya materigidan qadimda qaysi orollar ajralib chiqqan?**
- 208. Savol. Dengiz oqimlari asosan nima ta'sirida yuzaga keladi?**
- 209. Savol. Dunyo okeani sho'rliqi nimalarga bog'liq?**
- 210. Savol. Gavayi orollari kelib chiqishiga ko'ra qanday orollarga kiradi?**
- 211. Savol. Dunyodagi eng uzun suv osti tog` tizmasi qaysi okeanda joylashgan?**
- 212. Savol. Kara dengizi qaysi okeanda joylashgan?**

- 213. Savol. Janubiy qutbni birinchi bo`lib kim zabt etgan?**
- 214. Savol. Avstraliya shimolidagi yarim orollar qaysilar?**
- 215. Savol. Avstraliya relyef tuzilishiga ko'ra nechta qismga ajratiladi?**
- 216. Savol. Avstraliya shimolidagi qo`ltiqlar qaysilar?**
- 217. Savol. Tasmaniya oroli va Avstraliya o'rtasidagi bo'g'oz qaysi?**
- 218. Savol. Avstraliyaning subtropik iqlim mintaqasida nechta iqlim tipi tarkib topgan?**
- 219. Savol. Avstraliya materigidan qadimda qaysi orollar ajralib chiqqan?**
- 220. Savol. Geografiya fanining tamoyilari haqida gapirib bering. Huhudiylik tamoyili haqida gapirib bering**
- 221. Savol. Komplekslilik tamoyili haqida gapiring**
- 222. Savol. Geografiyada tarixiylik tamoyilining o'rni qanday.**
- 223. Savol. Geografiya fanining tamoyillaridan yana biri ekologik yondoshuv hamda demotsentrizm yoki antropotsentrizmdir. Mana shular haqida gapiring.**
- 224. Savol. G.Axenvalning statistikasini ingliz iqtisodchisi U. Pettining statistikasidan farqi nimada?**
- 225. Savol. Mujassamlashuv deganda nimani tushunasiz.**
- 226. Savol. Ixtisoslashuv nima? Uni qanday tiri va bosqichi bor.**
- 229. Savol. Ishlab chiqarishni hududiy tashkil etishning asosiy omillari qaysilar.**

**230. Savol. Yoqilg‘i omili ishlab chiqarishni hududiy tashkil etishga qanday ta’sir qiladi?**

**231. Savol. Elektr quvvati omili ishlab chiqarishni hududiy tashkil etishga qanday ta’sir qiladi?**

**232. Savol. Hududiy ishlab chiqarish majmualari deb nimaga aytiladi?**

**233. Savol. Energiya ishlab chiqarish sikllar nazariyasi haqida gapirib bering.**

**234. Savol. Shaharlar geografiyasi nimani o‘rganadi?**